

УДК 355.586.2/378.046.4

DOI 10.18372/2786-5487.1.16677

Фурсенко Олександр Миколайович

кандидат технічних наук, професор

кафедри інновацій, інформаційної діяльності в освіті та навчання за
міжнародними проєктами,

Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту,
м. Київ, Україна

Романюк Наталія Миколаївна

викладач

кафедри інновацій, інформаційної діяльності в освіті та навчання за
міжнародними проєктами,

Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту,
м. Київ, Україна

ОСНОВНІ ПИТАННЯ АТЕСТАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

***Анотація.** Здійснено аналіз оцінювання діяльності педагогічних працівників закладів освіти цивільного захисту, роботи атестаційних комісій, визначено перспективні напрямки подальшої роботи.*

***Ключові слова:** атестація, педагогічні працівники, цивільний захист*

***Annotation.** The analysis of evaluation of activity of pedagogical workers of establishments of education of civil protection, work of attestation commissions is carried out, perspective directions of further work are defined.*

***Key words:** certification, pedagogical workers, civil defense*

Атестація педагогічних працівників – це система заходів, спрямованих на всебічне комплексне оцінювання їх педагогічної діяльності, за якою визначаються відповідність або не відповідність педагогічного працівника займаній посаді, рівень його кваліфікації, присвоюється наступна чи нижча кваліфікаційна категорія або підтверджується раніше присвоєна кваліфікаційна категорія, присвоюється або не присвоюється педагогічне звання, підтверджується або не підтверджується раніше присвоєне педагогічне звання.

Основними принципами атестації є відкритість та колегіальність, гуманне та доброзичливе ставлення до педагогічного працівника, повнота, об'єктивність та системність оцінювання його педагогічної діяльності.

В системі ДСНС відповідно до вимог нормативно-правових актів у сфері освіти та цивільного захисту атестації підлягають керівники, їх заступники (далі – керівні кадри), інші педагогічні працівники Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту, Вищого професійного училища Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (м. Вінниця), Міжрегіонального центру гуманітарного розмінування та швидкого реагування ДСНС України, Міжрегіонального центру швидкого реагування ДСНС України, 2 Спеціального центру швидкого реагування ДСНС України, Державного воєнізованого гірничорятувального (аварійно-рятувального) загону ДСНС України, навчально-методичних центрів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, навчальних пунктів (центру) територіальних органів ДСНС (далі – заклади освіти цивільного захисту) [3].

Метою атестації керівних кадрів та педагогічних працівників закладів освіти цивільного захисту є стимулювання цілеспрямованого безперервного підвищення рівня їх професійної майстерності, розвитку творчої ініціативи, підвищення престижу й авторитету, забезпечення ефективності навчального процесу.

Під час атестації вивчаються професійні якості педагога, його сильні та слабкі сторони, рівень загальної культури, створюються оптимальні умови для

вивчення і впровадження передового педагогічного досвіду кращих педагогів закладів освіти цивільного захисту.

Один із принципів організації атестації керівних кадрів та педагогічних працівників закладів освіти цивільного захисту – здійснення комплексної оцінки діяльності педагогічного працівника, яка передбачає забезпечення всебічного розгляду матеріалів з досвіду роботи, вивчення необхідної документації, порівняльний аналіз результатів діяльності впродовж усього періоду від попередньої атестації.

Необхідною умовою об'єктивної атестації є всебічний аналіз освітнього процесу у закладі освіти цивільного захисту, вивчення думки колег працівника, який атестується тощо.

Базовими документами, які регламентують порядок атестації керівних кадрів та педагогічних працівників закладів освіти цивільного захисту, є Типове положення про атестацію педагогічних працівників та щорічний наказ ДСНС про організацію та проведення атестації керівних кадрів та педагогічних працівників закладів освіти цивільного захисту у навчальному році. Наказом ДСНС створюється атестаційна комісія Державної служби України з надзвичайних ситуацій з атестації педагогічних працівників закладів освіти цивільного захисту на навчальний рік з правами атестаційної комісії III рівня (далі – атестаційна комісія ДСНС). Атестація педагогічних працівників навчальних пунктів (центру) територіальних органів ДСНС, Міжрегіонального центру швидкого реагування ДСНС України, 2 Спеціального центру швидкого реагування ДСНС України, Державного воєнізованого гірничорятувального (аварійно-рятувального) загону ДСНС України проводиться атестаційними комісіями I рівня, створеними в навчально-методичних центрах цивільного захисту та безпеки життєдіяльності за територіальним принципом.

Узагальнення результатів роботи атестаційних комісій за 2009-2014 роки наведено в таблиці 1 [1] та за 2015-2020 роки у таблиці 2.

Таблиця 1

**Результати атестації педагогічних працівників
закладів освіти цивільного захисту за 2009-2014 роки**

Рік	Загальна кількість педагогічних працівників, які пройшли атестацію за роками	у тому числі, за категоріями і педагогічними званнями						
		Кваліфікаційні категорії (присвоєно, підтверджено)			Педагогічні звання (присвоєно, підтверджено)			
		вища	перша	друга	викладач-методист	старший викладач	МВН I категорії	МВН II категорії
2009	158	3	29	18	2	3	15	17
2010	139	13	11	23	7	7	1	19
2011	167	23	20	31	1	8	1	12
2012	122	11	15	12	1	3	3	9
2014	120	24	24	22	5	7	17	19

Загальна кількість педагогічних працівників, що пройшли атестацію за останній період зокрема протягом 2015-2020 років, порівняно з 2009-2014 роками, значно знижена, але це пов'язано з проведенням організаційно-штатних змін у структурах закладів освіти цивільного захисту.

Проведений аналіз показників якісної характеристики педагогічного складу (2009-2020 р.) свідчить про необхідність та можливості їх покращення за рахунок впровадження заходів з підвищення результатів атестації. Особливо це стосується категорії викладачі [1].

Викладач закладу освіти цивільного захисту – це компетентний викладач за профілем підготовки у сфері цивільного захисту, що постійно веде пошук нових шляхів вирішення теоретичних і практичних завдань, які виникають у сфері цивільного захисту.

Щоденне професійне зростання особистості знаходить своє відображення у результатах щорічних атестацій педагогічного працівника.

**Результати атестації педагогічних працівників
закладів освіти цивільного захисту за 2015-2020 роки**

Навчальний рік	Загальна кількість педагогічних працівників, які пройшли атестацію за роками	у тому числі, за категоріями і педагогічними званнями						
		Кваліфікаційні категорії (присвоєно, підтверджено)			Педагогічні звання (присвоєно, підтверджено)			
		вища	перша	друга	викладач-методист	старший викладач	МВН I категорії	МВН II категорії
2015/2016	41	22	-	-	-	4	6	9
2016/2017	7	5	-	-	-	-	1	1
2017/2018	18	8	-	-	-	2	-	8
2019/2020	29	7	-	-	3	8	9	2
2020/2021	35	18	-	-	-	3	8	6

З метою підвищення результативності роботи з атестації педагогічних працівників, планом роботи доцільно дотримуватися, на наш погляд, проведення таких заходів:

- створення необхідних умов для самореалізації особистості педагога та забезпечення науково-методичного супроводу його фахового самовдосконалення у міжатестаційний період;

- робота з атестації, а також їх результати повинні бути спрямовані на утвердження високої ролі педагогічного працівника, на підвищення його авторитету в колективі закладу освіти цивільного захисту серед колег і слухачів;

- робота атестаційних комісій має бути спрямована на виявлення успіхів у педагогічній діяльності, які виявляються у розумінні педагогом цілей, форм і методів навчальної діяльності на сучасному етапі розвитку освітніх технологій;

- усі нормативні документи, інформація про атестацію, її форми види, кваліфікаційні вимоги до педагогічних працівників, зразки атестаційної документації мають бути доступними для педагогів, які атестуються.

З порядком і термінами проведення атестаційної експертизи педагога слід ознайомлювати заздалегідь [1].

За кожною складовою атестаційного процесу здійснюється всебічний моніторинг, який має велике значення у формуванні системності атестації, об'єктивності її проведення та необхідності відповідних коригувань [2].

Для забезпечення системності та неупередженості моніторингу, педагогічному працівникові пропонується складання індивідуального плану підготовки та проходження атестації протягом поточного навчального року.

Однією з основних складових цього плану повинні бути заходи з вивчення досвіду навчальної роботи педагога шляхом: відвідування навчальних занять, системного аналізу рівня навчальних досягнень слухачів з їх теоретичної підготовки та відгуків керівництва суб'єктів господарювання щодо якості методичного супроводу педагогічним працівником заходів їх практичної підготовки, оцінювання участі педагога у дослідно-експериментальній роботі, участі у роботі методичних комісій та об'єднань, фахових конкурсах та інших заходах, пов'язаних з організацією навчальної роботи тощо [4].

Заходи вивчення досвіду роботи педагогів мають бути узгоджені з вимогами до відповідних кваліфікаційних категорій, педагогічних звань, на які вони атестуються, сплановані на початку атестації та внесені до індивідуального плану педагогічного працівника.

Індивідуальний план підготовки та проходження атестації складається педагогічним працівником спільно з членом атестаційної комісії, який закріплений за ним для надання консультативної допомоги та вивчення системи і досвіду роботи педагога, погоджується головою ради трудового колективу і затверджується керівником навчального закладу, центру.

Головними вимогами до порядку вивчення досвіду роботи педагогічного працівника, під час підготовки та проведення його атестації повинні бути системність та наявність загальних критеріїв оцінювання досвіду працівника, які мають бути закладеними в алгоритм роботи атестаційних комісій усіх рівнів.

Враховуючи вимоги сьогодення, доцільно налаштовувати педагогічних працівників, що атестуються і не тільки, на пошук можливостей і бажань щодо швидкої адаптації у період постійних змін для пошуку та втілення в освітній процес з цивільного захисту нових форм і методів навчання, у тому числі, застосування сучасних інноваційних технологій, які сприяють активному навчанню слухачів.

Отже, проведення зазначених заходів, на наш погляд, сприятиме самореалізації й самовдосконаленню кожної особистості, дозволить професійно зростати, здобувати нові педагогічні звання та кваліфікаційні категорії, під час атестації, що, у свою чергу, забезпечить вищий рівень їх освітянської діяльності з навчання різних категорій населення діям у надзвичайних ситуаціях.

Список використаних джерел

1. Герасіменко А.В., Іванов А.В. Деякі питання атестації педагогічних працівників навчальних закладів, навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту. *Надзвичайна ситуація*. – 2014. – № 7. – С. 48-49.
2. Електронний ресурс: <https://idundcz.dsns.gov.ua/>.
3. Електронний ресурс: <http://www.dsns.gov.ua/>.
4. Богданович Л.М., Шмига С.А. Шляхи професійного зростання педагогічного колективу. *Вісник Науково-методичного центру навчальних закладів сфери цивільного захисту*. – 2019. – №3. – С. 80-83.